

Geopolitika Číny a soupeření s EU a USA v Africe

Veronika Zwiefelhofer Čáslavová
Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

“To realize our development vision, we in Africa must substitute external conditionality – that is, what the donors tell us to do – with internal policy clarity – that is, knowing ourselves what we need to do and articulating this clearly and consistently to our people and our development partners Among other things, we, the African leaders, need to learn to ‘say no’ to donors whenever their priorities do not align with domestic objectives and agenda.”

“China gives what Africa needs.”

- Paul Kagame, President of Rwanda, 2009



...does it?

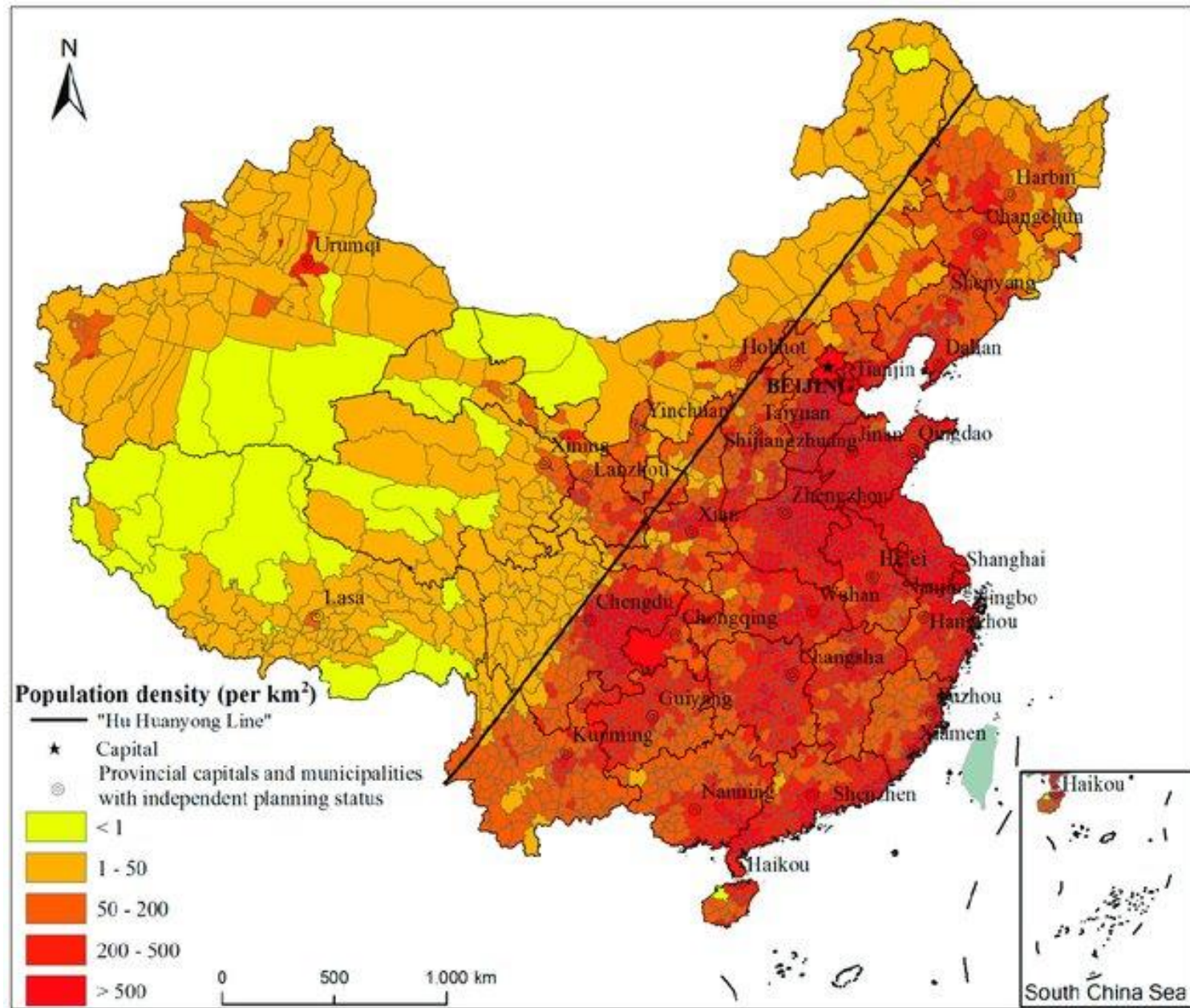


Od Číny až po Západní geopolitické zájmy

- Geopolitika Číny a čínská Grand Strategy
 - Belt and Road Initiative
- Geopolitika Afriky
 - Klíčové body
- Soupeření Číny a Západu v Africe

Geopolitika Číny

- Geopolitické uvažování Číny formováno
 - Rozsáhlým teritoriem, populací a ekonomikou
 - „Pragmatismem, střídmostí a sebezapřením“
 - Kulturní revolucí z 60. let 20. století
 - Exportně orientovanou zahraničně-politickou strategií v 90. letech
- Čína „objevuje“ Mahanovu teorii
 - Bílá kniha o obraně z roku 2004
 - Zaměření na moře a oceány, budování námořnictva
 - Motivační faktory – „potřeba životního prostoru“, především ale zabezpečení surovinových a dopravních cest



Zdroj: Population distribution pattern of China in 2015. Study on Population Distribution Pattern at the County Level of China. https://www.researchgate.net/publication/328206059_Study_on_Population_Distribution_Pattern_at_the_County_Level_of_China/figures?lo=1

– Bílá kniha o obraně 2019:

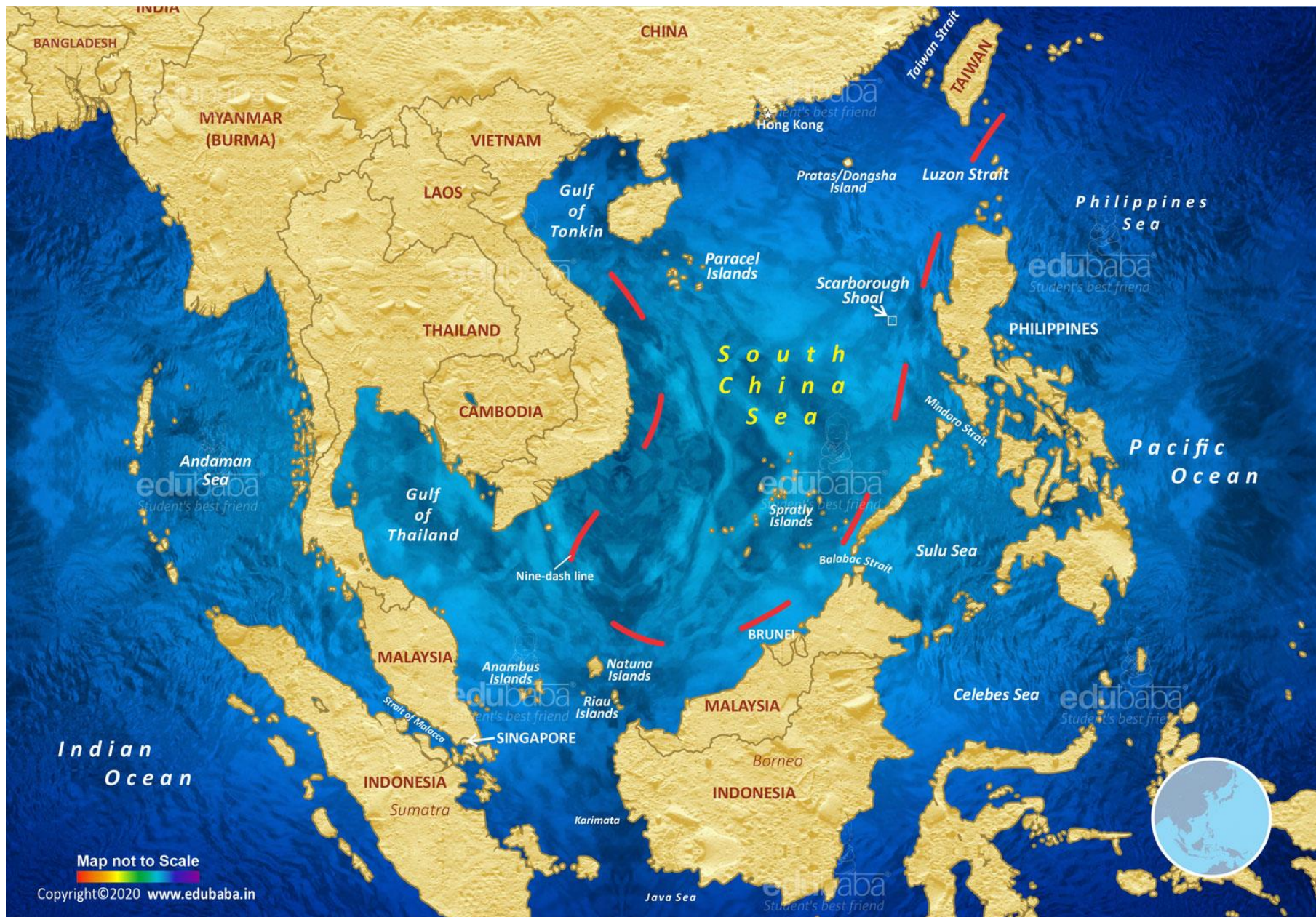
China's National Defense in the New Era

- Posílená interkonektivita a spolupráce v asijsko-pacifickém regionu
- Aktivity USA ve východní a jihovýchodní Asii a v západním Pacifiku ohrožují rovnováhu moci; obdobně toto platí pro aktivity Austrálie
- ČLR se snaží o „politickou stabilitu, etnickou jednotu a sociální stabilitu“
- Největší bezprostřední hrozbou jsou separatistické tendence Tchaj-wanu
- Tchaj-wanský průliv je zásadním strategickým bodem
- Dalšími prioritami jsou Jihočínské, Východočínské a Žluté moře a zámořské základny, ať již důležité obchodně či vojensky (Džibuti)
- Pokračující přátelství s Ruskou federací





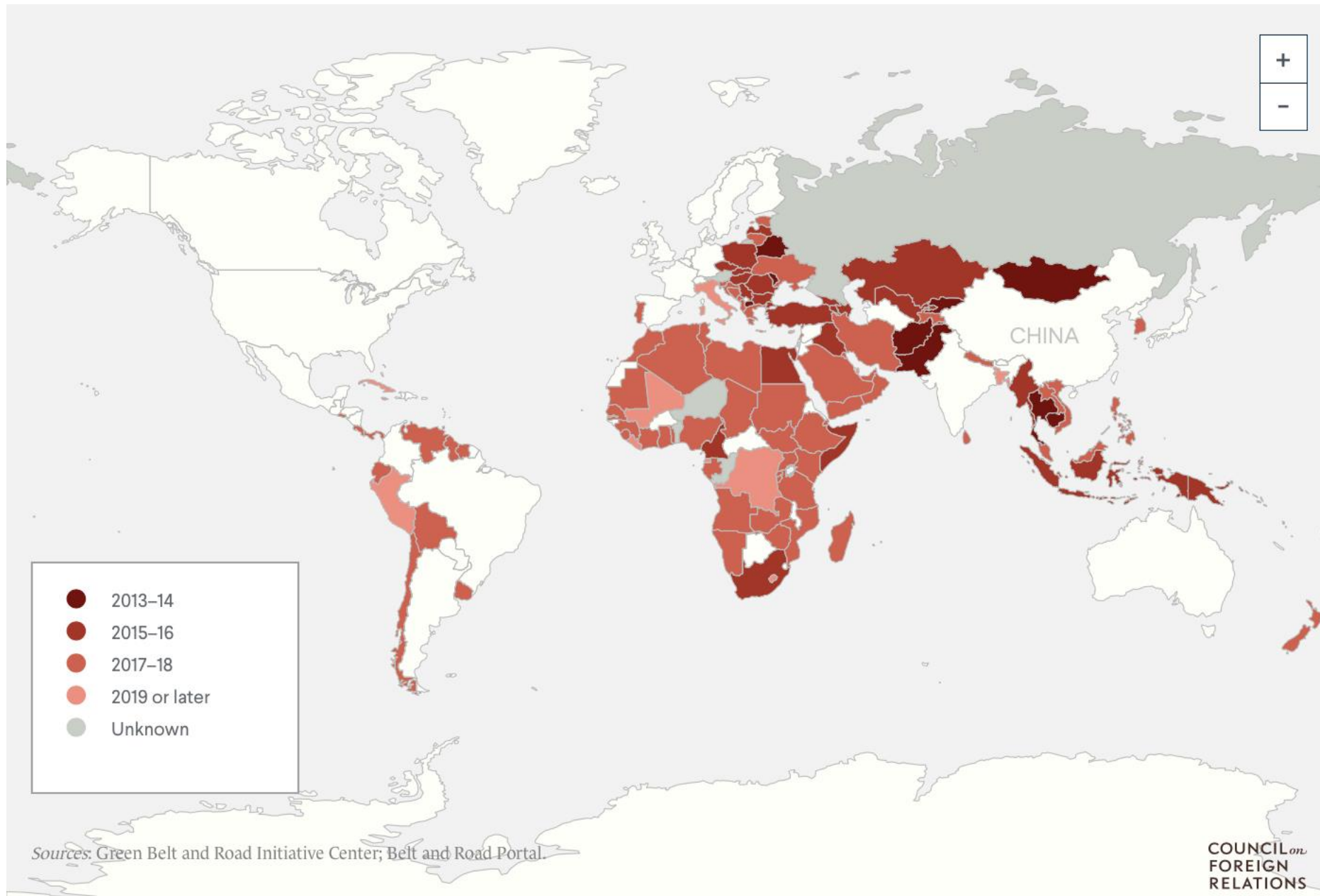




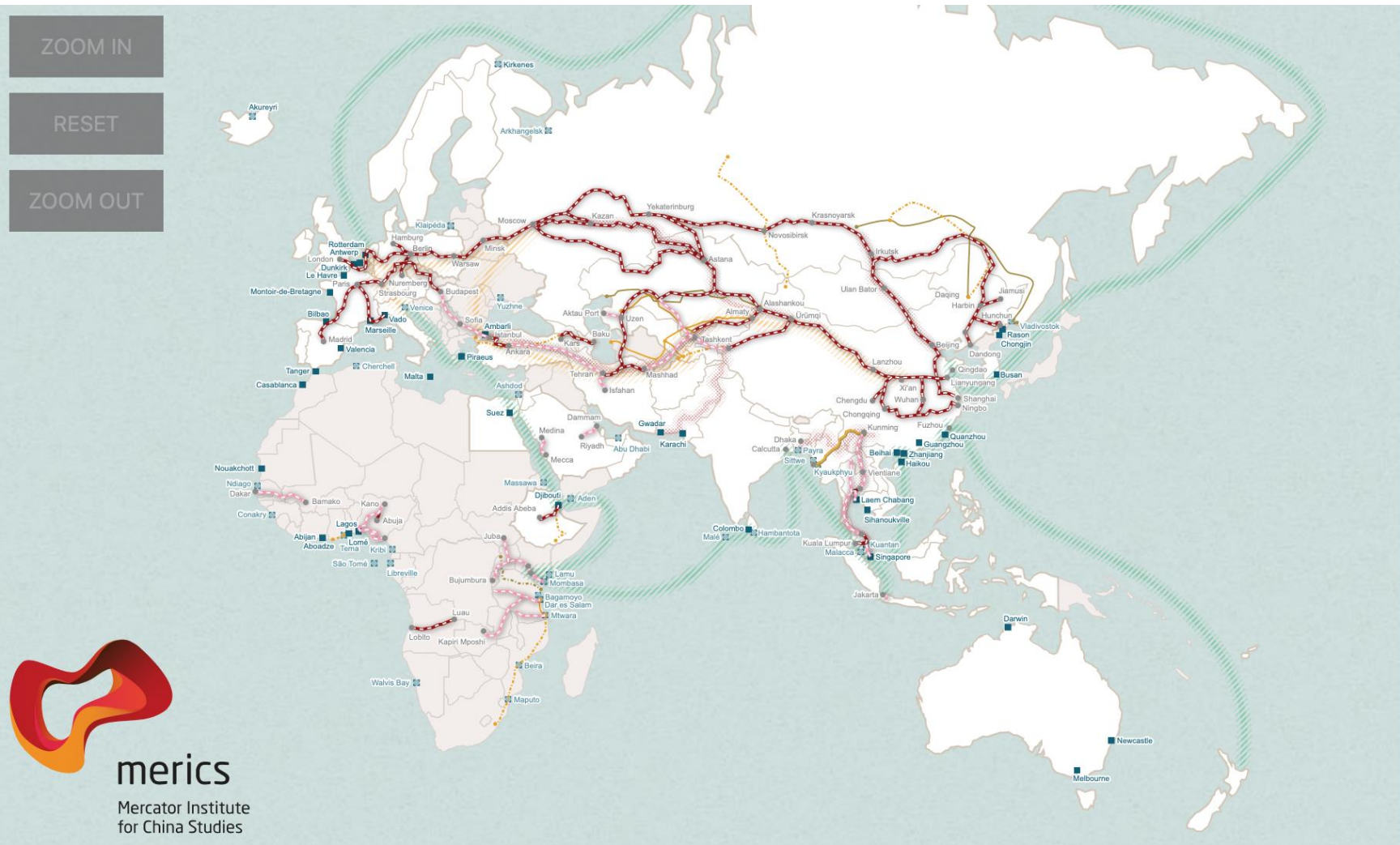
“China is strengthening military exchanges with developing countries in Africa, Latin America, the Caribbean and the South Pacific by carrying out personnel training, conducting exchanges between mid-and-junior level officers, and providing assistance in military development and defense capabilities. In Beijing in 2018 China hosted the China-Africa Defense and Security Forum, the China and Latin-America High-level Defense Forum, and the Forum for Senior Defense Officials from Caribbean and South Pacific Countries.”

Belt and Road Initiative

- One Belt One Road, Nová hedvábná stezka
- Projekt prezidenta Xi Jinpinga
- Součást „going out“ strategie
 - Demografické tlaky, potřeba nejen odbytu čínských výrobků, ale také hledání nových zdrojů a levné pracovní síly
 - V posledních pěti letech výrazně stoupl například import kávy z Afriky do Číny
- Čínské banky a státem (spolu)vlastněné společnosti



Zdroj: Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/blog/countries-chinas-belt-and-road-initiative-whos-and-whos-out>



		SELECT CATEGORY	
		Existing	Planned
	Railroads		
	Oil pipelines		
	Gas pipelines		
	Ports		
	Silk Road Economic Belt		
	Maritime Silk Road		
	Economic Corridor		
	AIIB member states		

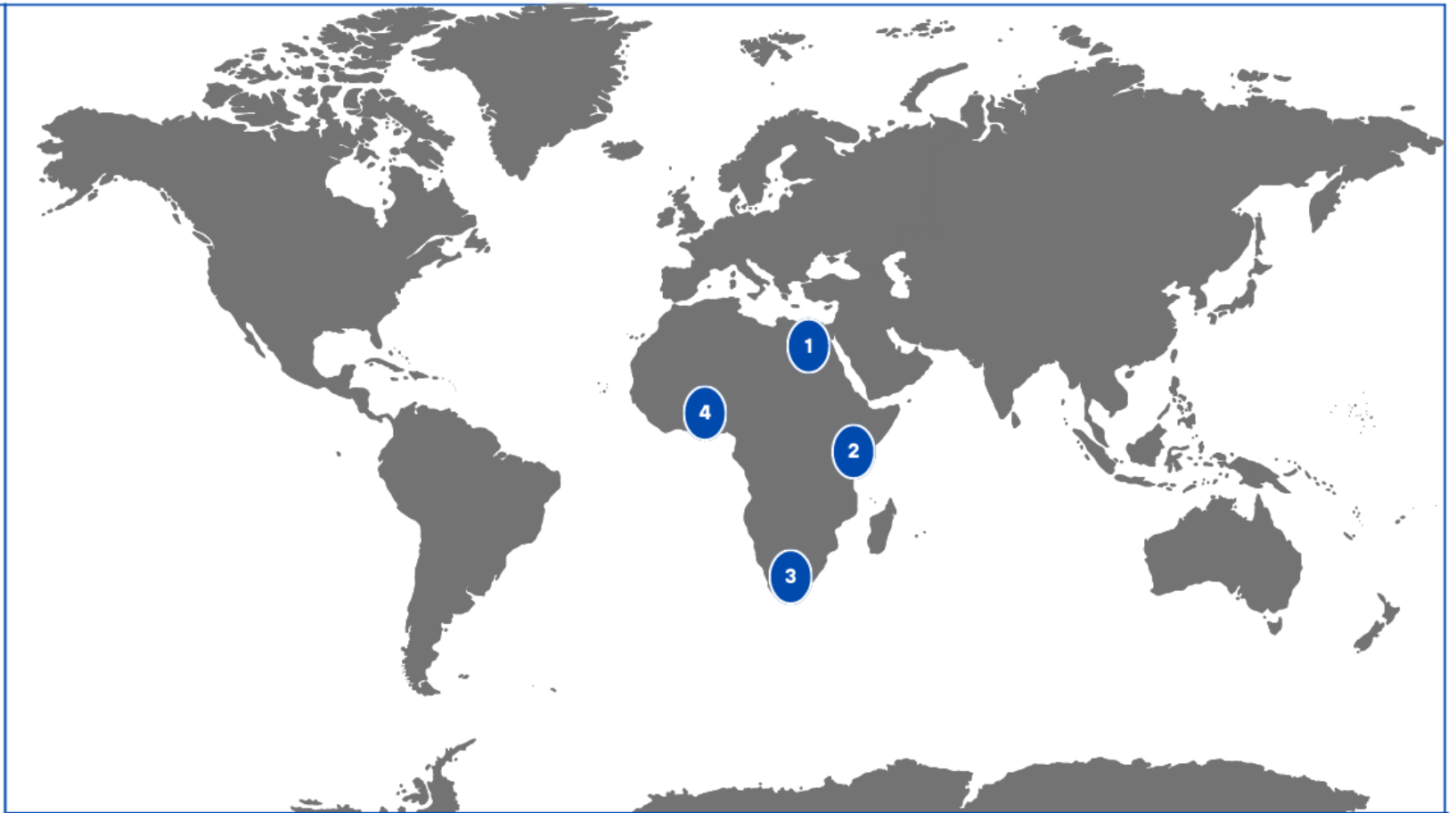


Zdroj: Mercator Institute for China Studies. <https://www.merics.org/en/tracker/mapping-belt-and-road-initiative-where-we-stand>

Geopolitika Afriky

- Kontinent s nejrychleji rostoucí populací
- Navzdory chudobě také perspektivní ekonomiky
- Přírodní zdroje
- Prostor pro investice
- „Světová křižovatka“
 - Spojení mezi globálním Východem a Západem, Severem a Jihem
 - Přístup ke světovým oceánům, klíčové přístavy
- Nutný partner v boji proti klimatické změně

AFRICA'S KEY GEOSTRATEGIC POINTS



1

Egypt

Suez

2

Keňa

Mombasa

3

JAR

Mys Dobré naděje

4

Nigérie

Port Harcourt

- **Přístavní státy jako body vstupu**
 - Pro udržení či jakékoliv posílení vlivu „uvnitř“ kontinentu je potřeba do něj vstoupit skrze státy disponující námořní infrastrukturou – důvodem je mimo jiné nerozvinutá letecká doprava uvnitř kontinentu
- **Spojenci v rámci Global War on Terror a v boji proti pirátství**
- **Vnitrokontinentální důležitost**
 - Největší ekonomiky
 - Migrační trasa podél východního pobřeží od Somálska až po JAR
 - Role Nigérie ve zprostředkovávání migrace směrem na sever
- **Energetická bezpečnost a zájmy**
 - JAR jako jediná vlastní jadernou elektrárnu
 - ROSATOM a jaderná elektrárna v Nigérii
 - Keňský program jaderné elektrárny – konzultováno například i se Slovenskem

Soupeření Číny a Západu v Africe

- Soupeření mezi Official Development Assistance a... „*tím co dělá Čína*“
 - Půjčky skrze China Export-Import Bank, která také zprostředkovává čínskou variantu rozvojové pomoci
 - Dluhová past, „znárodnování“ v případě neschopnosti splácet
 - Proč je tato varianta atraktivní?

- Podmínky demokratizace ze strany Západních států
- Podmínky stanovované IMF a Světovou bankou
 - v zemích často nepopulární reformy, „peníze jsou potřeba teď a tady“
- Blue Dot Network (2019)
 - První pokus o konkurenci BRI, navazuje na „Prosper Africa“ projekt z roku 2018
 - Spolupráce s Austrálií a Japonskem
 - Ideou bylo propojování konkrétních amerických firem s konkrétními africkými a zprostředkovat možnosti investic **A!** proniknout na africký trh, tedy podpořit ekonomickou interdependenci

Jak si stojí Evropa?

- Koloniální minulost minulostí?
 - Koloniální sentiment stále přetrvává a je využíván v čínské rétorice
 - Státy bez koloniální minulosti vnímané mnohem příznivěji – vzestup popularity Švédska
- Evropské státy vnímané jako „područ“ USA bez vlastní zahraniční iniciativy
 - Válka na Ukrajině toto „potvrdila“
- Evropské státy jsou přes to největší přispěvatelé ODA
 - Chyba na straně „marketingu“
- Global Gateway
 - Obdoba BDN a BRI
 - Oficiálně spuštěno 2021, nikdo nemá ale přesnou představu o konkrétní strategii, kterou měl dokument přinést

Kudy dál?

- Potřeba si přesně definovat vlastní priority
 - Na straně afrických i evropských států
 - Potřeba jasně definovat příslušné strategie
 - Otázka demokratizačních podmínek a jejich vymáhání; image Západních donorů jako pokrytců
- Jak na dobrý marketing?
 - Potřeba komunikace v době probíhající války
- Čínský vliv je nepopiratelný a pouze poroste
- Afrika jako spojenec při boji v Indickém oceánu/západním Pacifiku

MUNI
FSS

That's a wrap.

<https://china-index.io/country>

<https://power.lowyinstitute.org/countries/china/#section-scores>